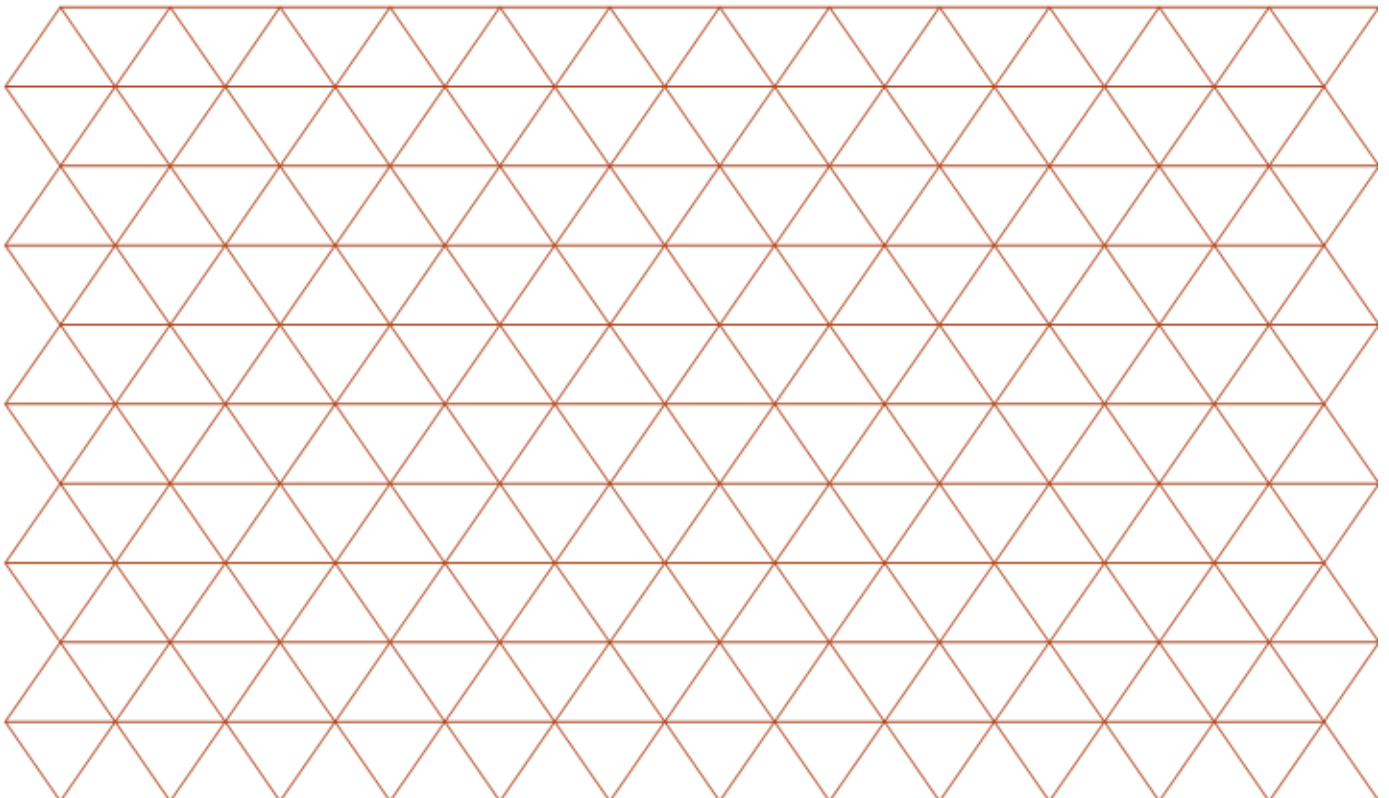

Kommunernas aktivitetsansvar

Perioden 2022/2023

Publikationen finns att ladda ner som kostnadsfri
PDF från Skolverkets webbplats:

www.skolverket.se/publikationer

Dokumentdatum: 2023-12-12

Diarienummer: 2023:3365

Skolverket, Stockholm 2023

Innehåll

Sammanfattning	4
Bakgrund	6
Kommunernas aktivitetsansvar.....	6
Insamling av uppgifter.....	6
Beskrivning av datamaterialet.....	6
Ungdomar inom aktivitetsansvaret.....	8
Antal ungdomar som omfattas 2022/2023	8
Ålder och kön.....	9
Ungdomar födda i Sverige och utomlands.....	10
Föräldrarnas utbildningsnivå	13
Ungdomarnas utbildningsbakgrund.....	14
Studieresultat från grundskolan.....	14
Senaste utbildning vid registrering i aktivitetsansvaret	15
Ungdomarnas sysselsättning och åtgärder	17
Senast kända sysselsättning.....	18
Deltagande i åtgärder	19
Avslutade åtgärder	22
Sysselsättning efter avslutad åtgärd	22
Avregistrering från aktivitetsansvaret	26
Uppföljning över tid av ungdomarna i aktivitetsansvaret	27
Ungdomar registrerade i aktivitetsansvaret för första gången	27
Antal dagar i aktivitetsansvaret.....	29
Kontakt och åtgärder under uppföljningsperioden	32
Statistikredovisningen på Skolverkets webbplats.....	33

Sammanfattning

Ungdomar under 20 år som har slutfört grundskolan eller motsvarande men inte gymnasieskolan, gymnasiesärskolan eller motsvarande utbildning och som inte heller deltar inte i någon av dessa utbildningar omfattas av kommunernas aktivitetsansvar. Under andra halvåret 2022 och första halvåret 2023 omfattade kommunernas arbete med aktivitetsansvaret totalt 63 800 ungdomar.

Den demografiska fördelningen bland ungdomarna som omfattas av aktivitetsansvaret under 2022/2023 skiljer sig från åldersgruppen i övrigt. Ungdomar födda utomlands är överrepresenterade och det är vanligare att ungdomarna har föräldrar med lägre utbildningsnivå. Även män är överrepresenterade i aktivitetsansvaret. Två tredjedelar av ungdomarna i aktivitetsansvaret fyllde 18 eller 19 år under den aktuella perioden. Vidare har mer än 75 procent varit antagna på ett program i gymnasieskolan men antingen avbrutit sina studier eller avslutat gymnasieskolan utan examen.

Kommunerna har ansvar för att löpande hålla sig informerade om hur de ungdomar som omfattas av ansvaret är sysselsatta, och har för 2022/2023 lyckats samla in denna information för drygt hälften av ungdomarna. Av dessa var 34 procent i arbete eller hade en praktikplats och 15 procent rapporteras vara i utbildning på grundläggande nivå eller motsvarande. Drygt 22 procent av ungdomarna hade ingen sysselsättning alls.

Kommunerna ska även erbjuda åtgärder som syftar till att motivera ungdomarna till utbildning. Av de ungdomar kommunen fått kontakt med deltog hälften i minst en åtgärd under perioden 2022/2023, och de vanligaste åtgärderna var enstaka samtal respektive studie- och yrkesvägledning. Bland de ungdomar som inte hade någon sysselsättning var andelen som deltagit i åtgärder högre, 61 procent. Under perioden rapporterades 12 800 ungdomar ha avslutat minst en åtgärd. Fler än var femte ungdom som avslutat en åtgärd har påbörjat eller återupptagit studier. Andelen som påbörjat eller återupptagit studier var störst bland de ungdomar som deltagit i studie- och yrkesvägledning eller som fått annat återkommande samtalsstöd av kommunen.

Under 2022/2023 avregistrerades 33 900 ungdomar. För 57 procent var orsaken att de fyllt 20 år, och 34 procent av ungdomarna avregistrerades då de påbörjat studier i gymnasieskolan eller motsvarande, eller för att de fullföljt tidigare studier och fått en gymnasieexamen.

Jämfört med 2021/2022, är antalet ungdomar i aktivitetsansvaret i stort sett oförändrat. Sett över en femårsperiod, från 2018/2019 till 2022/2023, har andelen av samtliga ungdomar i åldersgruppen som omfattas av aktivitetsansvaret minskat från 14 till 12 procent. Det är framför allt andelen ungdomar som är fortsatt eller återkommande registrerade i aktivitetsansvaret som minskat. Vid varje helårsrapportering under femårsperioden registreras drygt 5 procent av samtliga ungdomar i åldersgruppen i aktivitetsansvaret för första gången. Andelen fortsatt

registrerade eller återkommande ungdomar har däremot minskat, från 9 till 6 procent av samtliga ungdomar i åldersgruppen.

Bakgrund

Kommunernas aktivitetsansvar

Enligt skollagen¹ har kommunerna ett ansvar för folkbokförda ungdomar under 20 års ålder som har slutfört grundskolan eller motsvarande skolformer men inte fullföljt gymnasieskolan, gymnasiesärskolan² eller motsvarande utbildning och som inte heller deltar i någon av dessa utbildningar.³

Detta ansvar innebär att kommunerna löpande under året ska hålla sig informerade om hur de ungdomar som omfattas av ansvaret är sysselsatta och erbjuda dem lämpliga individuella åtgärder. Dessa åtgärder ska i första hand syfta till att motivera ungdomen att påbörja eller återuppta en utbildning. Kommunerna ska föra ett register över de ungdomar som ingår i målgruppen för aktivitetsansvaret och insatserna ska dokumenteras på lämpligt sätt.

Kommunernas aktivitetsansvar kommer i detta PM fortsättningsvis att benämnas som aktivitetsansvaret.

Insamling av uppgifter

Uppgifter om aktivitetsansvaret ska lämnas till Skolverket två gånger per år. Insamlingen av uppgifterna ska säkerställa och ge förutsättningar för kommunerna att identifiera samtliga ungdomar som omfattas av aktivitetsansvaret samt bidra till ökad kunskap om kommunernas insatser för ungdomarna.

I kommunernas rapportering ska samtliga ungdomar som vid minst ett tillfälle under det aktuella halvåret uppfyllt kriterierna för att omfattas av aktivitetsansvaret ingå. Skolverket begär in uppgifterna från samtliga kommuner via Statistiska centralbyrån (SCB). Vilka uppgifter som ska lämnas är reglerat i Skolverkets föreskrifter.⁴

Bakgrundsinformation om ungdomarna kommer från Registret över totalbefolkningen samt från Utbildningsregistret hos SCB.

Beskrivning av datamaterialet

Detta PM baseras på kommunernas inrapporteringar för andra halvåret 2022 och första halvåret 2023, vilka innehåller uppgifter om de ungdomar som kommunen registrerat inom aktivitetsansvaret under någon av dessa perioder. Denna period

¹ 29 kap. 9 § skollagen (2010:800)

² Den 2 juli 2023 bytte gymnasiesärskolan namn till anpassad gymnasieskola. Då detta PM avser perioden innan namnbytet kommer benämningen gymnasiesärskolan att användas.

³ Med fullföljd gymnasieskola avses att ha erhållit ett examensbevis från ett nationellt program i gymnasieskolan, ett gymnasiesärskolebevis från ett nationellt program i gymnasiesärskolan, ett certifikat från avlagd International Baccalaureate (IB) eller examen från en utländsk gymnasieutbildning.

⁴ Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2015:28; SKOLFS 2019:20) om insamling av uppgifter för uppföljning och utvärdering av det kommunala aktivitetsansvaret.

kommer fortsättningsvis att benämnas 2022/2023. Alla ungdomar som registrerats i aktivitetsansvaret vid minst ett tillfälle under detta helår ingår i redovisningen.

För att kunna jämföra bakgrundsfaktorer hos de ungdomar som registrerats i aktivitetsansvaret med ungdomar i motsvarande ålder används en jämförelsekohort. Denna jämförelsekohort består av samtliga ungdomar födda mellan den 1 juli 2002 och den 31 december 2006 som var folkbokförda i Sverige den 31 december 2022. Informationen om jämförelsekohorten baseras på de senaste uppgifterna från SCB:s register.

Det sista avsnittet, *Uppföljning över tid av ungdomar i aktivitetsansvaret*, baseras på samtliga inrapporteringar från kommunerna från 2018/2019⁵ fram till den senast tillgängliga informationen som inrapporterades 2022/2023. Motsvarande jämförelsekohorter används för samtliga tidigare perioder.

⁵ Inför andra halvåret 2018 infördes förändringar i målgruppen för aktivitetsansvaret. De huvudsakliga förändringarna var att ungdomar som går ett introduktionsprogram inte längre omfattas av aktivitetsansvaret, samt att ungdomar som folkbokförts vid en ålder då de inte har skolplikt och uppfyller övriga kriterier ska omfattas. För att få en mätperiod som inte innehåller ett tidsseriebrott inkluderas endast perioderna efter att denna förändring trätt i kraft.

Ungdomar inom aktivitetsansvaret

Antal ungdomar som omfattas 2022/2023

Kommunerna rapporterade att 63 900 ungdomar omfattats av aktivitetsansvaret vid minst ett tillfälle under perioden 2022/2023, vilket motsvarar 11,9 procent av ungdomarna i åldern 16 till 20 år. Antalet som omfattas har ökat med 5 200 ungdomar jämfört med 2021/2022, då andelen var 11,4 procent av alla ungdomar mellan 16 och 20 år. I tabell 1 visas antalet ungdomar och könsfördelningen bland de ungdomar som rapporterats inom aktivitetsansvaret samt i jämförelsekohorten, under perioden 2022/2023.

Tabell 1. Antal ungdomar rapporterade inom aktivitetsansvaret samt i jämförelsekohorten under perioden 2022/2023, fördelat på kön.

	Samtliga ungdomar		Ungdomar inom aktivitetsansvaret	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Kvinnor	259 162	48,5	28 477	44,6
Män	275 527	51,5	35 384	55,4
Total	534 689	100	63 861	100

Källa: Gymnasieskolan, Kommunernas aktivitetsansvar, tabell 1 perioden 2022/2023.

Av de inrapporterade ungdomarna är 44,6 procent kvinnor och 55,4 procent män. I jämförelsekohorten är andelen kvinnor något högre, vilket innebär att jämfört med samtliga ungdomar i den aktuella åldersgruppen är det en större andel män bland ungdomarna som omfattas av aktivitetsansvaret. Detta förhållande har varit oförändrat sedan redovisning av helårsmätningar för aktivitetsansvaret startade, perioden 2017/2018.

Historiskt brukar det vara fler ungdomar som rapporteras inom aktivitetsansvaret under andra halvan av året⁶ jämför med under första halvåret⁷. Detta sammanfaller med gymnasieantagningen och beror delvis på att ett antal ungdomar inte söker till eller inte blir antagna till gymnasieskolan efter avslutad grundskola. Till detta tillkommer att byte av program eller skola är vanligare under början av läsåret. Tabell 2 visar antalet inrapporterade ungdomar fördelat över periodens två halvår samt totalt för perioden.

⁶ Med andra halvåret avses perioden 1 juli till 31 december.

⁷ Med första halvåret avses perioden 1 januari till 30 juni.

Tabell 2. Antal rapporterade ungdomar inom aktivitetsansvaret under andra halvåret 2022, första halvåret 2023 och den sammanlagda perioden 2022/2023, totalt och fördelat på kön.

	Andra halvåret 2022	Första halvåret 2023	Rapporterade båda halvåren	Perioden 2022/2023
Kvinnor	22 353	20 159	14 035	28 477
Män	28 017	25 630	18 263	35 384
Total	50 370	45 789	32 298	63 861

Källa: Gymnasieskolan, Kommunernas aktivitetsansvar, tabell 1 andra halvåret 2022 samt tabell 1 första halvåret 2023.

Det var nästan 5 000 fler ungdomar som rapporterades inom aktivitetsansvaret andra halvåret 2022 jämfört med första halvåret 2023. Ungefär 32 300 ungdomar omfattades av aktivitetsansvaret under båda halvåren. Det innebär att 50,6 procent av de inrapporterade ungdomarna varit omfattade av aktivitetsansvaret under båda halvåren. Andelen som var inrapporterade båda halvåren är något större bland männen än bland kvinnorna.

Ålder och kön

För att omfattas av aktivitetsansvaret ska en ungdom ha fullgjort sin skolplikt men inte ännu fyllt 20 år. Det innebär att ungdomarna generellt är mellan 16 och 19 år gamla, vilket under perioden 2022/2023 motsvarar födelseår från 2002 till 2006.⁸

Tabell 3 visar fördelningen av ungdomarnas födelseår och därmed ålder, samt hur födelseåren fördelar sig bland kvinnor och män.

Tabell 3. Antal och andelar (procent) ungdomar rapporterade i aktivitetsansvaret samt i jämförelsekohorten utifrån kön och ålder, perioden 2022/2023.

Födelseår	Samtliga ungdomar				Ungdomar i aktivitetsansvaret			
	Antal	Total (%)	Kvinnor (%)	Män (%)	Antal	Total (%)	Kvinnor (%)	Män (%)
2002 ¹	55 399	10,4	10,3	10,4	9 845	15,4	14,8	15,9
2003	117 959	22,1	22,1	22,0	24 062	37,7	37,2	38,1
2004	119 196	22,3	22,2	22,4	14 217	22,3	21,8	22,6
2005	119 181	22,3	22,4	22,2	8 543	13,4	14,0	12,9
2006 eller senare	122 954	23,0	23,0	23,0	7 194	11,3	12,2	10,5
Ungdomar totalt	534 689	100	100	100	63 861	100	100	100

¹ I jämförelsekohorten används endast ungdomar födda andra halvåret 2002.

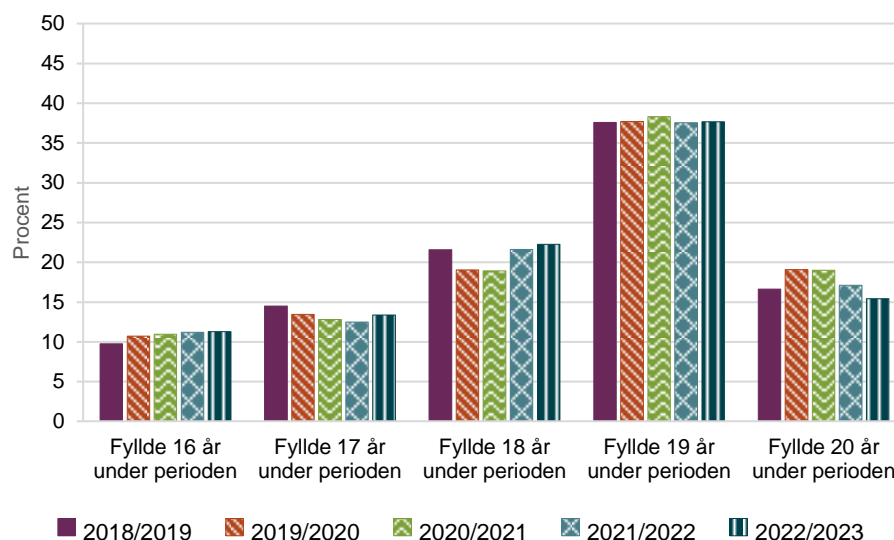
Källa: Gymnasieskolan, Kommunernas aktivitetsansvar, tabell 1A period 2022/2023.

⁸ Kommunerna har rapporterat in 85 ungdomar födda 2007. I statistiken redovisas dessa i gruppen ungdomar födda 2006 eller senare.

Andelen äldre ungdomar är högre bland dem som omfattas av aktivitetsansvaret. I jämförelsekohorten finns en jämn åldersfördelning⁹ men inom aktivitetsansvaret är två tredjedelar av ungdomarna födda 2003 eller 2004 och fyllde alltså 18 eller 19 år under den aktuella perioden. På motsvarande vis är det färre 16- och 17-åringar inom aktivitetsansvaret. Det är relativt små skillnader i åldersfördelningen mellan män och kvinnor. Dock är det en något större andel yngre ungdomar bland kvinnorna i aktivitetsansvaret och en något större andel äldre ungdomar bland männen.

Andelen av de äldsta ungdomarna i aktivitetsansvaret, det vill säga de ungdomar som föddes 2002 och fyllde 20 år under perioden, har minskat. Under perioden 2021/2022 var det 17,1 procent av de omfattade ungdomarna som fyllde 20 år under året, vilket har minskat till 15,4 procent för 2022/2023. Diagram 1 visar åldersfördelningen över en femårsperiod.

Diagram 1. Åldersfördelning (procent) bland ungdomar rapporterade i aktivitetsansvaret, perioden 2018/2019 till 2022/2023.

Källa: Gymnasieskolan, Kommunernas aktivitetsansvar, tabell 0.1 perioderna 2018/2019 och 2019/2020, tabell 0.1A perioden 2020/2021 och 2021/2022 samt tabell 1A perioden 2022/2023.

Andelen blivande 20-åringar i aktivitetsansvaret var något större under 2019/2020 och 2020/2021. Under hela femårsperioden utgörs dock den största åldersgruppen i aktivitetsansvaret av ungdomar som fyllde 19 år under perioden, de utgör strax under 40 procent av alla ungdomar rapporterade i aktivitetsansvaret.

Ungdomar födda i Sverige och utomlands

Andelen ungdomar som omfattas av aktivitetsansvaret och är födda i Sverige skiljer sig åt från åldersgruppen i övrigt. I diagram 2 visas andelen ungdomar som

⁹ Andelen ungdomar födda 2022 är mindre än resterande åldersgrupper på grund av att endast ungdomar födda andra halvåret 2002 är inkluderade.

är födda i Sverige respektive utomlands i aktivitetsansvaret och i jämförelsekohorten.

Diagram 2. Andel (procent) av ungdomarna rapporterade i aktivitetsansvaret och i jämförelsekohorten som är födda i Sverige respektive utomlands, efter kön. Perioden 2022/2023.

* Ungdomar som folkbokförts i Sverige under de senaste 4 åren kategoriseras här som nyinvandrade.

Källa: Gymnasieskolan, Kommunernas aktivitetsansvar, tabell 1A perioden 2022/2023.

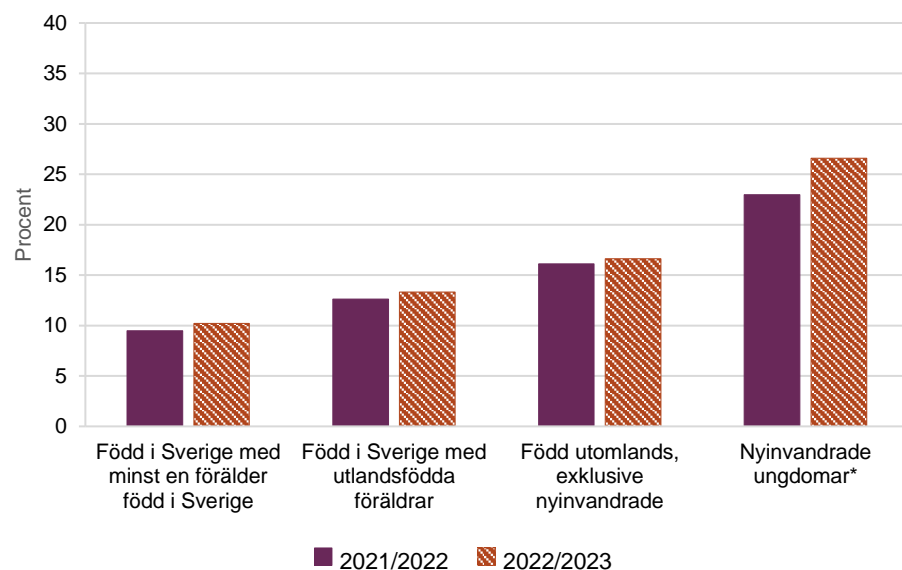
Ungdomar födda utomlands är överrepresenterade inom aktivitetsansvaret. Av de ungdomar som omfattades av aktivitetsansvaret 2022/2023 var 73,8 procent födda i Sverige och 26,2 procent födda utomlands. Motsvarande andel av alla ungdomar i Sverige i åldersgruppen var 83,2 respektive 16,8 procent.

Det gäller alla utlandsfödda men är särskilt tydligt för ungdomar som kommit till Sverige under de senaste fyra åren, Andelen nyinvandrade är dubbelt så stor bland ungdomarna i aktivitetsansvaret jämfört med bland samtliga ungdomar i åldersgruppen. Andelen utlandsfödda som bost i Sverige i mer än fyra år är nästan en och en halv gång så stor i aktivitetsansvaret som i jämförelsekohorten. Andelen av samtliga utlandsfödda i aktivitetsansvaret har samtidigt minskat med en procentenhet jämfört med perioden 2021/2022 medan andelen i jämförelsekohorten inte har förändrats. Minskningen av andelen utlandsfödda handlar specifikt om en

minskning av andelen nyinvandrade, från 9,3 procent 2021/2022 till 8 procent 2022/2023.

Ett annat sätt att undersöka fördelningen mellan ungdomar födda i Sverige och ungdomar födda utomlands är att redovisa hur stor andel av de ungdomar i åldersgruppen som är födda i Sverige respektive utomlands som någon gång varit omfattade av aktivitetsansvaret. Diagram 3 visar hur stor andel av ungdomarna i respektive grupp som omfattades av aktivitetsansvaret vid minst ett tillfälle under 2021/2022 och 2022/2023.

Diagram 3. Andel (procent) av ungdomar 16–19 år, födda i Sverige respektive utomlands, som omfattats av aktivitetsansvaret vid minst ett tillfälle. Perioderna 2021/2022 och 2022/2023.

* Ungdomar som folkbokförts i Sverige under de senaste 4 åren kategoriseras här som nyinvandrade.

Källa: Gymnasieskolan, Kommunernas aktivitetsansvar, tabell 0.1A perioden 2021/2022 och tabell 1A perioden 2022/2023.

Bland ungdomar födda i Sverige med minst en förälder född i Sverige har 10,2 procent omfattats av aktivitetsansvaret minst en gång under perioden 2022/2023. Bland ungdomar som är födda i Sverige med utlandsfödda föräldrar är motsvarande andel 13,3 procent, och bland ungdomar som är födda utomlands men inte är nyinvandrade är motsvarande andel 16,6 procent. Bland nyinvandrade ungdomar har 26,6 procent omfattats av aktivitetsansvaret vid minst ett tillfälle under 2022/2023. I jämförelse med perioden 2021/2022 har antalet och andelen ökat inom samtliga grupper. Den grupp som ökat mest är nyinvandrade ungdomar.

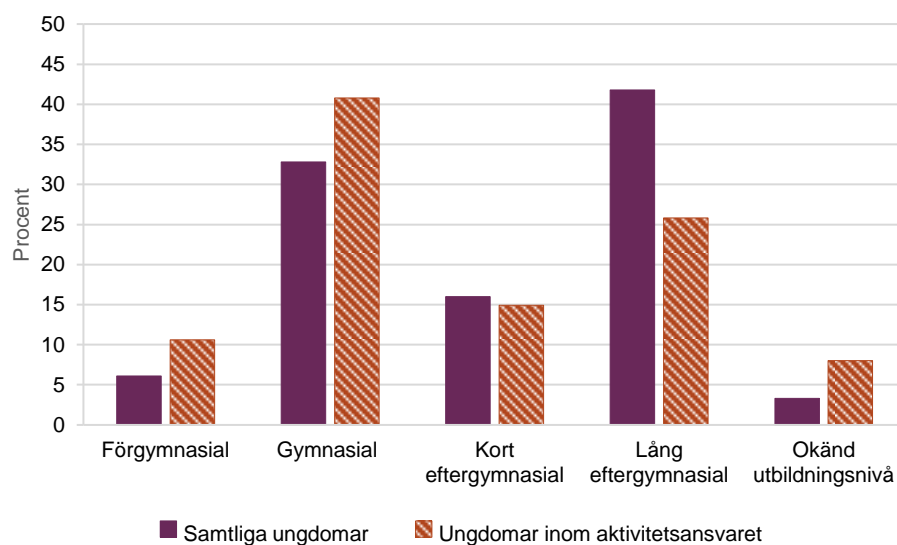
Den relativt sett stora ökningen av andelen nyinvandrade ungdomar kan tyda på att denna grupp i större utsträckning än tidigare uppfyller kriterierna för att omfattas. Det kan också vara ett resultat av att kommunerna i större utsträckning

lyckats fånga upp de nyinvandrade ungdomar som uppfyller kriterierna för att omfattas.

Föräldrarnas utbildningsnivå

En ytterligare skillnad mellan ungdomarna som omfattas av aktivitetsansvaret och jämförelsekohorten är föräldrarnas utbildningsnivå, vilket framgår av diagram 4.

Diagram 4. Procentuell fördelning av föräldrarnas utbildningsnivå bland ungdomarna rapporterade i aktivitetsansvaret och i jämförelsekohorten, perioden 2022/2023.

Källa: Gymnasieskolan, Kommunernas aktivitetsansvar, tabell 1A perioden 2022/2023.

Ungefär hälften av ungdomarna som omfattas av aktivitetsansvaret har föräldrar som högst har gymnasieutbildning, vilket innebär en överrepresentation jämfört med hela åldersgruppen.

Samtidigt har andelen ungdomarna vars föräldrar som har lång eftergymnasial bakgrund ökat med nästan 2 procentenheter sedan 2021/2022. Andelen ungdomar vars föräldrar har förgymnasial eller gymnasial utbildning har i stället minskat.

Vidare är ungdomar vars föräldrars utbildningsnivå är okänd överrepresenterade i aktivitetsansvaret. Av ungdomar som inrapporterats i aktivitetsansvaret under perioden 2022/2023 utgör dessa 8 procent, att jämföra med 3,3 procent av samtliga ungdomar i åldersgruppen.

Ungdomarnas utbildningsbakgrund

Studieresultat från grundskolan

För att belysa ungdomarnas utbildningserfarenheter visar tabell 4 studieresultat från grundskolan för samtliga ungdomar respektive för dem som omfattas av aktivitetsansvaret.

Tabell 4. Andel (procent) behöriga till yrkesprogram i gymnasieskolan samt genomsnittligt meritvärde bland ungdomar rapporterade inom aktivitetsansvaret jämfört med samtliga ungdomar födda år 2002–2006, totalt och fördelat på kön, perioden 2022/2023.

	Samtliga ungdomar ²			Ungdomar i aktivitetsansvaret		
	Total	Kvinnor	Män	Total	Kvinnor	Män
Andel (%)						
Inget slutbetyg från grundskolan	2,3	2,1	2,5	5,3	5,3	5,3
Ej behörig till yrkesprogram	13,2	12,3	14,2	32,5	31,0	33,6
Behörig till yrkesprogram	81,5	82,8	80,2	52,6	53,5	51,9
Ej gått svensk grundskola	3,0	2,9	3,1	9,6	10,2	9,2
Genomsnittligt meritvärde ¹	220	232	208	155	165	147

¹ Genomsnittligt meritvärde beräknas utifrån antalet ungdomar som gått svensk grundskola.

Källa: Specialbearbetning av registerdata.

Det är stora skillnader i studieresultat mellan grupperna. Ungdomarna som omfattas av aktivitetsansvaret har lägre genomsnittligt meritvärde, 155 jämfört med 220 som är genomsnittet för samtliga ungdomar i åldersgruppen. De saknar också i högre grad behörighet till gymnasieskolan, något som gäller för 32,5 procent bland ungdomarna i aktivitetsansvaret jämfört med 13,2 procent i jämförelsekohorten. En orsak till de lägre betygsresultaten kan vara att dessa ungdomar i större utsträckning är nyinvandrade.

Sammantaget saknar 14,9 procent av ungdomarna i aktivitetsansvaret slutbetyg från svensk grundskola. Det är 5,3 procent som inte har fått slutbetyg från grundskolan och 9,6 procent som inte har gått i svensk grundskola. Det kan jämföras med 2,3 procent respektive 3,0 procent bland samtliga ungdomar i åldersgruppen. Att drygt 5 procent i aktivitetsansvaret saknar slutbetyg från grundskolan kan troligtvis förklaras av att de gått grundsärskolan¹⁰. Ungdomar under 20 års ålder som folkbokförts i Sverige vid en tidpunkt då de inte har skolplikt omfattas också av aktivitetsansvaret men har varken slutbetyg,

¹⁰ Den 2 juli 2023 bytte grundsärskolan namn till anpassad grundskola. Då detta PM avser perioden innan namnbytet kommer benämningen grundsärskolan att användas.

meritvärde eller behörighet till gymnasieskolan baserad på resultat från den svenska grundskolan.

Senaste utbildning vid registrering i aktivitetsansvaret

Skolverket samlar in information om vilken utbildningssysselsättning som ungdomarna senast hade när de registrerades i aktivitetsansvaret. Gemensamt för alla ungdomar som omfattas av aktivitetsansvaret är att de varken har en gymnasieexamen (eller motsvarande) eller är på väg att skaffa sig en gymnasieutbildning. Men det finns skillnader mellan de omfattade ungdomarna vad gäller hur långt de har kommit i förhållande till en gymnasieexamen, vissa ungdomar kommer till exempel direkt från grundskolan och andra har påbörjat en gymnasieutbildning som de antingen avbrutit eller avslutat utan gymnasieexamen.

Ungdomarnas senaste sysselsättning i form av utbildning redovisas i tabell 5.

Tabell 5. Antal och andel (procent) ungdomar efter senaste utbildningssysselsättning vid registreringen inom aktivitetsansvaret, totalt och fördelat på kön, perioden 2022/2023. Rangordnat efter den vanligast förekommande utbildningssysselsättningen.

	Total		Kvinnor		Män	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Studerade på ett nationellt program eller motsvarande men avbröt studierna	18 088	28,3	8 127	28,5	9 961	28,2
Studerade på ett nationellt program som slutfördes med studiebevis	17 383	27,2	7 618	26,8	9 765	27,6
Studerade på ett introduktionsprogram men avbröt studierna	13 059	20,4	5 355	18,8	7 704	21,8
Uppgift saknas	10 114	15,8	5 087	17,9	5 027	14,2
Studerade i grundskolan eller motsvarande	3 896	6,1	1 750	6,1	2 146	6,1
Studerade på ett introduktionsprogram och har gymnasieintyg	1 321	2,1	540	1,9	781	2,2
Totalt	63 861	100	28 477	100	35 384	100

Källa: Gymnasieskolan, Kommunernas aktivitetsansvar, tabell 2A perioden 2022/2023

Majoriteten av ungdomarna i aktivitetsansvaret har tidigare erfarenhet av gymnasieskolan. Mer än 75 procent av ungdomarna har antagits på ett nationellt program eller ett introduktionsprogram men antingen avbrutit sina studier eller

avslutat studierna utan en gymnasieexamen. Vidare kommer en liten andel av ungdomarna, endast 6,1 procent, direkt från grundskolan. Denna andel har ökat något sedan 2021/2022 då motsvarande andel var 5,1 procent. Ungdomarnas senaste utbildning samvarierar också med ålder vid registreringen i aktivitetsansvaret. Som visades i tabell 3 är det en större andel ungdomar som är födda 2002, 2003 och 2004 i aktivitetsansvaret än i jämförelsekohorten. Ungefär 40 procent av dessa äldre ungdomar har inte nått upp till kraven för en gymnasieexamen utan har fått ett studiebevis. Hur mycket studier som återstår innan en ungdom som har ett studiebevis kan få en gymnasieexamen varierar.¹¹

Information om senaste utbildningssysselsättning saknas för nästan 16 procent av ungdomarna. Att uppgift saknas kan bero att kommunen inte har fått kontakt med ungdomen i fråga samtidigt som det saknas tillgängliga registeruppgifter om ungdomens tidigare utbildning. Att kommunen saknar tillgängliga registeruppgifter är vanligt bland annat när det gäller ungdomar som flyttat till kommunen efter 16 års ålder, antingen från en annan svensk kommun eller från ett annat land.

¹¹ Se till exempel Skolverket (2017), Nära examen. En undersökning av vilka kurser gymnasieelever med studiebevis saknar godkänt i för att få examen.

Ungdomarnas sysselsättning och åtgärder

Aktivitetsansvaret innebär att hemkommunen är skyldig att hålla sig informerad om sysselsättningen bland de ungdomar som omfattas. Informationen kan inhämtas genom kontakt med ungdomen själv men kan även inhämtas från en anhörig, en gymnasieskola, en folkhögskola, en kommunal vuxenutbildning eller från ett register. Vid varje sådan kontakt ska information om sysselsättning registreras.¹² Kommunerna ska också erbjuda stöd och åtgärder för att hjälpa ungdomarna att hitta en lämplig sysselsättning och motivera dem till att påbörja eller fullfölja en gymnasieutbildning. Stödet ska vara individanpassat och kan erbjudas i kommunens egen regi eller tillsammans med andra aktörer. Åtgärderna kan både vara tydligt riktade mot utbildning, som exempelvis i form av studievägledning, och mer generella eller arbetsmarknadsrelaterade som till exempel att erbjuda praktikplats, hjälp att söka arbete eller stöd vid kontakt med andra myndigheter. Att delta i en åtgärd är frivilligt för ungdomen och det är möjligt att delta i flera åtgärder samtidigt.

Tabell 6 visar hur stor andel av de inrapporterade ungdomarna kommunen har haft kontakt med, uppdelat på ungdomens utbildningssysselsättning vid registreringen i aktivitetsansvaret. Tabellen visar också hur stor andel, av de ungdomar kommunen har varit i kontakt med, som deltagit i minst en av kommunens åtgärder.

Tabell 6. Antal ungdomar inrapporterade i aktivitetsansvaret uppdelat på senaste utbildningssysselsättning vid registrering. Andel (procent) av inrapporterade ungdomar med minst en kontakt samt andel (procent) av kontaktade ungdomar som deltagit i åtgärd. Perioden 2022/2023.

	Samtliga	Grundskola	Avbruten gymnasieplacering ¹	Studiebevis ²	Okänd senaste utbildning
Antal ungdomar inskrivna i aktivitetsansvaret	63 861	3 896	31 147	18 704	10 114
... av inskrivna ungdomar: Andel (%) med minst ett kontakttillfälle	53,9	66,7	62,7	50,0	28,8
... av ungdomar med minst ett kontakttillfälle: Andel (%) som deltagit i åtgärd	50,0	49,4	56,9	37,5	44,2

¹ Avbruten gymnasieutbildning på nationellt program eller introduktionsprogram.

² Innefattar även ungdomar som avslutat introduktionsprogram med gymnasieintyg.

Källa: Specialbearbetning av registerdata.

¹² För ungdomar som är i åtgärd inom aktivitetsansvaret behöver dock information om sysselsättning endast registreras om sysselsättningen förändras.

Under 2022/2023 har kommunerna registrerat kännedom om sysselsättningen för 54 procent av de ungdomar som inrapporterats i aktivitetsansvaret, vilket motsvarar 34 400 individer. Kommunerna har i större utsträckning kontakt med ungdomar som kommer direkt från grundskolan eller som avbryter en gymnasieplacering (66,7 respektive 62,7 procent). För de ungdomar där det saknas information om senaste utbildning lyckas kommunerna i lägre utsträckning få kännedom om ungdomarnas sysselsättning (28,8 procent).¹³

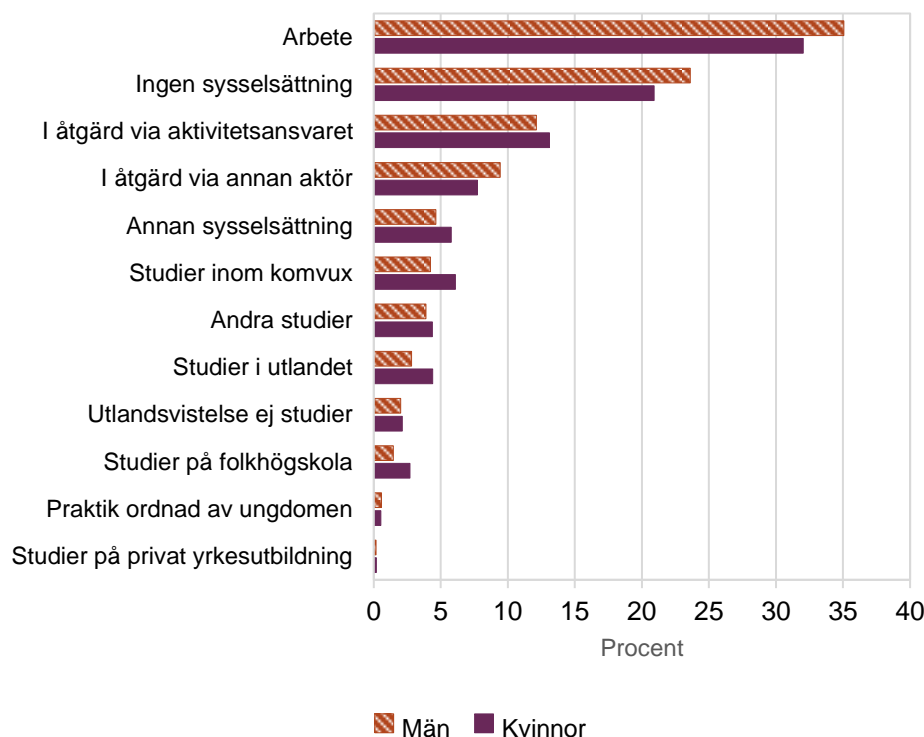
Hälften av de ungdomar som kommunen har fått kontakt med, eller kännedom om sysselsättningen för, väljer att delta i åtgärder via aktivitetsansvaret. Även här finns viss skillnad i andelen som deltar i åtgärd utifrån vad deras senaste utbildning var vid registreringen. Högst andel som deltar i åtgärder, 56,9 procent, finns bland de ungdomar som avbrutit en gymnasieplacering på nationellt program, på introduktionsprogram eller motsvarande. Bland de ungdomar som avslutat en gymnasieutbildning och gått ut med studiebevis är det lägst andel, 37,5 procent, som deltar i åtgärder.

Senast kända sysselsättning

I diagram 5 redovisas ungdomarnas senast kända sysselsättning. Detta är den senaste information om ungdomarnas sysselsättning som kommunen har tillgänglig vid inrapporteringstillfället.

¹³ Enligt skollagen gäller en kommuns aktivitetsansvar alla de ungdomar som är folkbokförda i kommunen. Det finns dock en viss felregistrering i folkbokföringsregistret av individer som inte är folkbokförda på den adress där de faktiskt bor. Statistiska Centralbyråns senaste uppskattning är att upp till 7 100 ungdomar i åldern 16–20 år kan ha varit felaktigt folkbokförda år 2021. Det finns inga uppgifter om hur stor andel av de ungdomar som är omfattade av aktivitetsansvaret som är felaktigt folkbokförda men det påverkar möjligheten för kommunerna att hålla kontakt med och hålla sig informerade om de ungdomar som är omfattade, om dessa ungdomar inte faktiskt bor och vistas i den kommun som har det lagstadgade aktivitetsansvaret.

Diagram 5. Andel (procent) av män och kvinnor rapporterade i aktivitetsansvaret utifrån senaste kända sysselsättning, perioden 2022/2023.

Källa: Gymnasieskolan, Kommunernas aktivitetsansvar, tabell 2B perioden 2022/2023.

Den vanligaste sysselsättningen är arbete och drygt 34 procent har antingen ett arbete eller en praktikplats. Nästan 15 procent studerar på grundläggande nivå inom kommunal vuxenutbildning eller på folkhögskola, går på en privat yrkesutbildning eller studerar utomlands. Det är 22 procent av de ungdomar kommunen har haft kontakt med som inte har någon registrerad sysselsättning. Här bör uppmärksammas att gruppen utan sysselsättning per definition är en varierad grupp som sträcker sig från ungdomar som aktivt söker utbildning eller arbete till ungdomar som helt saknar sysselsättning. Det är vanligare bland männen än bland kvinnorna både att ha ett arbete och att helt sakna sysselsättning. Bland kvinnorna är det i stället vanligare att studera i samtliga studieformer utom i privat yrkesutbildning.

Drygt 20 procent av de ungdomar kommunen har varit i kontakt med har ingen annan sysselsättning än att delta i en åtgärd, antingen via aktivitetsansvaret¹⁴ eller via någon annan aktör.

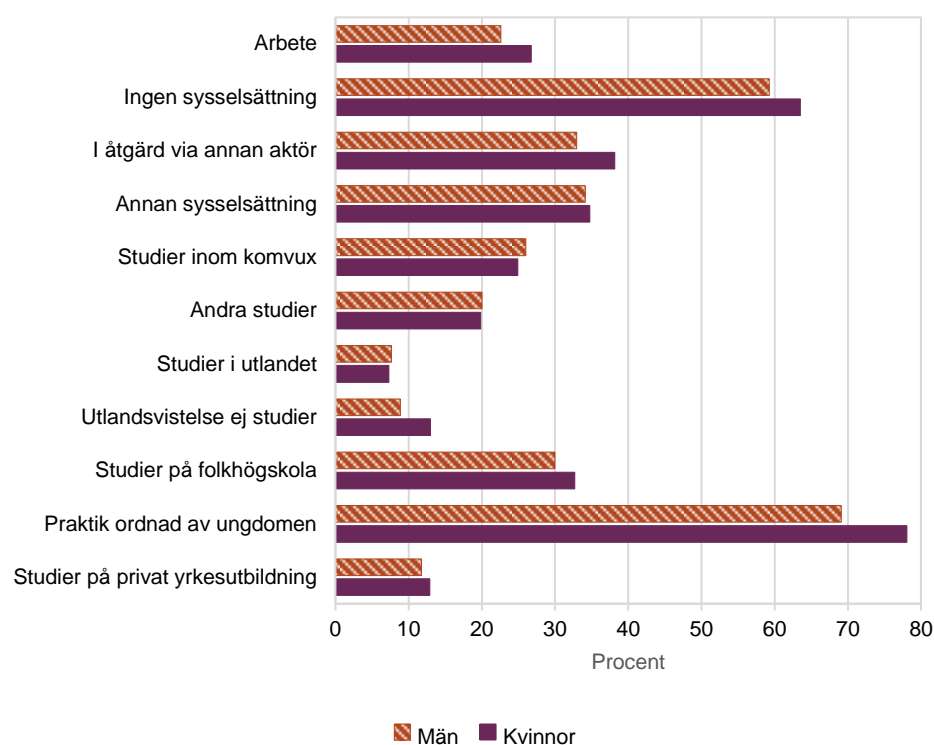
Deltagande i åtgärder

Drygt 17 700 ungdomar, 7 700 kvinnor och 9 400 män, deltog i minst en åtgärd under perioden 2022/2023. Det motsvarar hälften av de ungdomar som

¹⁴ Åtgärd via aktivitetsansvaret ska endast registreras som sysselsättning om ungdomen inte har någon annan sysselsättning utöver åtgärden. En ungdom kan ha både en åtgärd via aktivitetsansvaret och en annan registrerad sysselsättning samtidigt.

kommunen fått kontakt med eller på annat sätt fått kännedom om sysselsättningen för. Det är lika vanligt att män och kvinnor deltar i åtgärder. Att det är ett större antal män än kvinnor med minst en åtgärd avspeglar det faktum att det är fler män än kvinnor som omfattas av aktivitetsansvaret. Hur stor andelen av ungdomarna som deltagit i minst en åtgärd skiljer sig åt beroende på vilken sysselsättning ungdomarna hade vid sin senaste kontakt med kommunen. Diagram 6 visar hur stor andel av ungdomarna som deltog i åtgärder, utifrån kommunens senaste uppgift om ungdomens sysselsättning.

Diagram 6. Andel (procent) av de omfattade kvinnor och män kommunen fått kontakt med som deltagit i minst en åtgärd inom aktivitetsansvaret, utifrån senaste sysselsättning som registrerats. Perioden 2022/2023. Sysselsättningarna presenterade i samma ordning som i diagram 5.

Ungdomar vars senaste sysselsättning innan åtgärdens start var en åtgärd inom aktivitetsansvaret har exkluderats. Samtliga dessa ungdomar deltog i åtgärd.

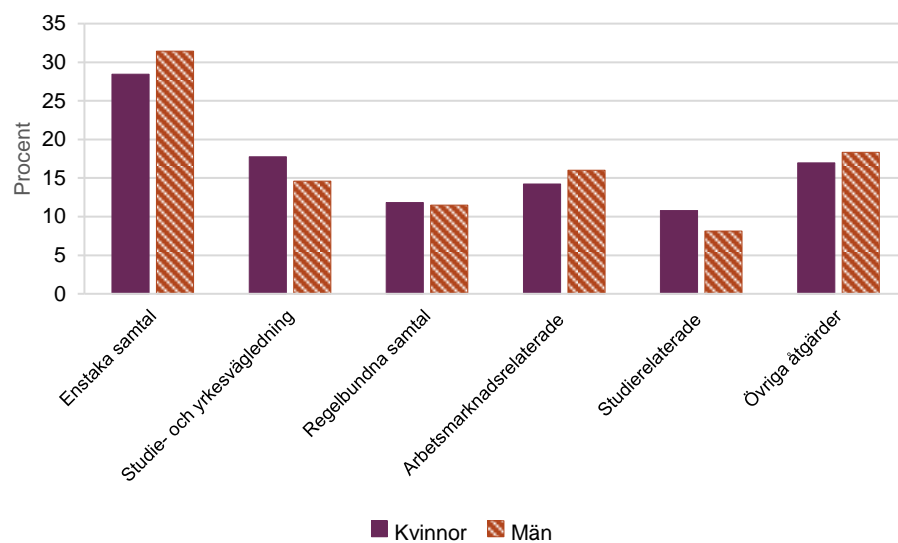
Källa: Specialbearbetning av registerdata.

Av naturliga skäl är det endast en liten andel av de ungdomar som befann sig utomlands som har deltagit i åtgärder inom aktivitetsansvaret, 7,5 procent av dem som studerade utomlands och 10,7 procent av dem som vistades utomlands av andra orsaker. Av de ungdomar som vid kontakten med kommunen redan deltog i någon form av utbildning var det sammantaget 20 procent som deltagit i en åtgärd, även om det skiljer sig något åt mellan olika utbildningsformer. Bland ungdomar som hade arbete var andelen som deltog i åtgärd 24,4 procent. Högst andelar som deltagit i åtgärder är registrerade bland de ungdomar som själva hade

ordnat en praktikplats eller som helt saknade sysselsättning vid kontakten med kommunen, 72,9 respektive 61,0 procent.

Av de ungdomar som deltog i åtgärder var det 56 procent som deltog i mer än en åtgärd under perioden. Denna andel har ökat med 2,5 procentenheter sedan 2021/2022. Längden på dessa åtgärder kan dock variera från att omfatta en aktivitet vid ett specifikt tillfälle, till exempel ett samtal eller ett studiebesök, till att sträcka sig över en längre tid som till exempel en praktikplats, studier på kommunal vuxenutbildning eller en serie samtal på regelbunden basis. Diagram 7 visar vilken typ av åtgärd som var den senaste ungdomarna deltog i.

Diagram 7. Andel (procent) av kvinnor och män rapporterade inom aktivitetsansvaret utifrån senaste åtgärden de deltog i, perioden 2022/2023.

Arbetsmarknadsrelaterade åtgärder innefattar förmedling av arbete och andra söka-jobb-aktiviteter, praktik samt subventionerad anställning.
Studierelaterade åtgärder innefattar studier som inte är på gymnasial nivå, till exempel studier på grundskolenivå inom kommunal vuxenutbildning eller folkhögskola.
Övriga åtgärder innefattar till exempel studiebesök, friskvårds-, kultur- och fritidsaktiviteter och stöd i kontakt med myndigheter.

Källa: Gymnasieskolan, Kommunernas aktivitetsansvar, tabell 2D perioden 2022/2023.

Den mest vanligt förekommande är olika former av samtalsbaserade åtgärder och vanligast är samtal vid ett enstaka tillfälle, vilket var den senaste åtgärden för 30,1 procent av ungdomarna. Det är vanligare bland kvinnorna än bland männen att delta i studie- och yrkesvägledning och i studierelaterade åtgärder, exempelvis inom kommunal vuxenutbildning eller folkhögskola. Det är vanligare bland männen än bland kvinnorna att delta i enstaka samtal och arbetsmarknadsrelaterade åtgärder som till exempel olika söka-jobb-aktiviteter eller praktik.

Enstaka samtal är särskilt vanligt bland ungdomar som har ett arbete, det utgör 47,3 procent av de åtgärder som dessa ungdomar deltar i. Ytterligare 20,9 procent av de åtgärderna som arbetande ungdomar tar del av består av studie- och yrkesvägledning. Även ungdomar som helt saknar sysselsättning deltar framför

allt i enstaka samtal (27,2 procent) följt av i studie- och yrkesvägledning (21,5 procent).

Avslutade åtgärder

Under 2022/2023 rapporterades 12 800 ungdomar ha avslutat minst en åtgärd, 5 800 kvinnor och 7 000 män. När en ungdom i aktivitetsansvaret avslutar en åtgärd ska även anledningen registreras. Tabell 7 visar fördelningen av dessa.

Tabell 7. Andel (procent) av kvinnor och män som avslutat en åtgärd inom aktivitetsansvaret, utifrån anledning till avslut. Perioden 2022/2023.

	Totalt (%)	Kvinnor (%)	Män (%)
Åtgärd genomförd enligt planering	69,1	69,2	69,0
Individen har avregistrerats innan åtgärden är genomförd	13,8	13,7	13,8
Individen vill eller kan inte längre delta i åtgärden	8,9	8,6	9,1
Annan orsak	4,0	4,1	3,9
Individen har bytt till annan åtgärd	2,2	2,4	2,0
Kommunen erbjuder inte längre åtgärden	2,1	2,0	2,2
Total	100	100	100

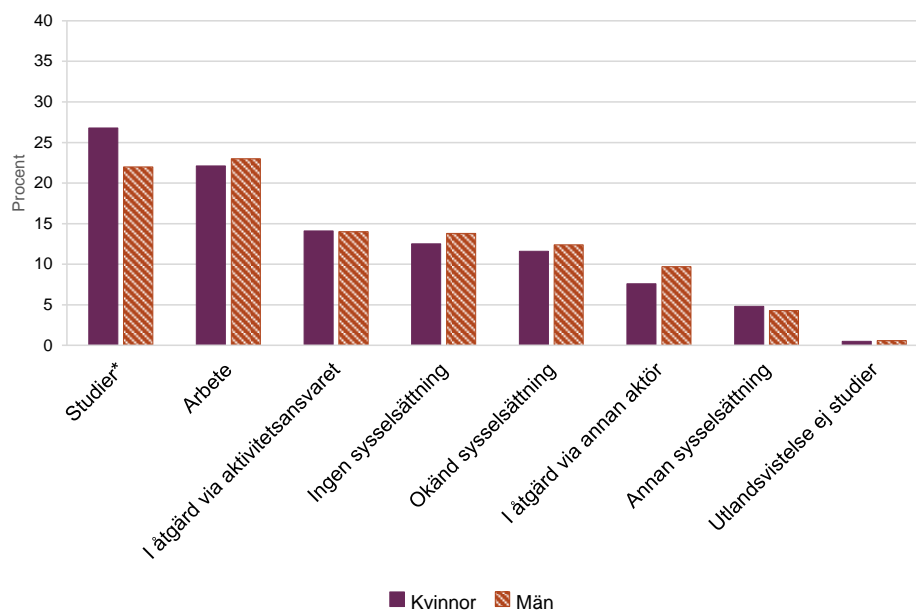
Källa: Gymnasieskolan, Kommunernas aktivitetsansvar, tabell 2F perioden 2022/2023.

Av de avslutade åtgärderna var det 69,1 procent som avslutades på grund av att de genomförts enligt planering, och 13,8 procent av åtgärderna avslutades på grund av att ungdomen inte längre uppfyller kriterierna för att omfattas och därför har avregistrerats från aktivitetsansvaret. Att åtgärden avslutats på grund att ungdomen inte längre är omfattad kan innebära att personen påbörjat eller återupptagit en gymnasieutbildning och därför inte längre är i behov av åtgärd, att personen fyllt 20 år och inte längre omfattas av aktivitetsansvaret eller att personen flyttat från kommunen och inte längre ingår i den berörda kommunens aktivitetsansvar. En åtgärd kan dock fortfarande vara pågående för ungdomen även om åtgärden inte ingår i kommunens inrapporterade uppgifter om åtgärder inom aktivitetsansvaret.

Sysselsättning efter avslutad åtgärd

Syftet med åtgärderna i aktivitetsansvaret är att motivera ungdomarna till studier. Diagram 8 visar ungdomarnas sysselsättning efter den senaste avslutade åtgärden.

Diagram 8. Andel (procent) ungdomar utifrån sysselsättning efter senaste avslutade åtgärd, fördelat på kön, perioden 2022/2023.

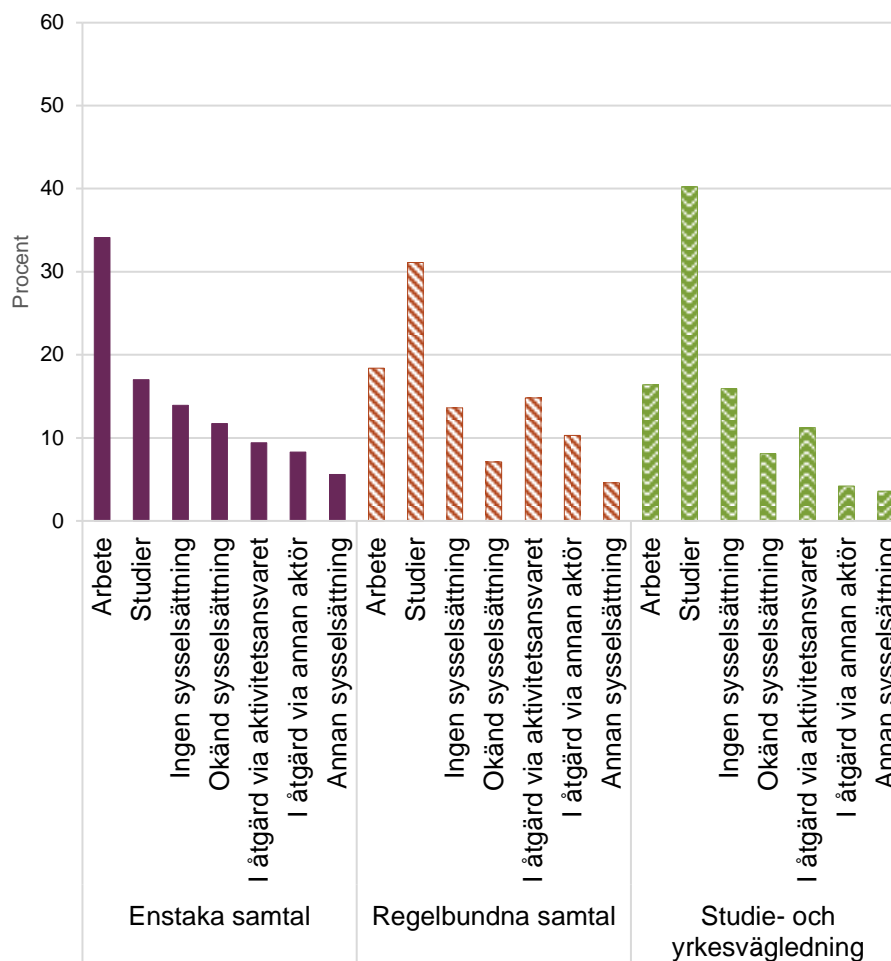
* Studier som ingår är studier på gymnasieskolans nationella program och introduktionsprogram, inom kommunal vuxenutbildning, på folkhögskola, på privat yrkesutbildning, i utlandet, samt andra studier.

Källa: Gymnasieskolan, Kommunernas aktivitetsansvar, tabell 2E perioden 2022/2023.

Om man slår samman samtliga studieformer är studier den vanligaste sysselsättningen efter avslutad åtgärd. Fler än var femte ungdom som avslutat en åtgärd, eller drygt 3 100 ungdomar, går vidare till studier. Lite mer än hälften av dessa ungdomar påbörjar eller återgår till en utbildning i gymnasieskolan och en dryg tredjedel studerar på grundläggande nivå i kommunal vuxenutbildning eller på folkhögskola. Andelen är något högre bland kvinnorna. Detta beror på att det både är fler män än kvinnor som omfattas av aktivitetsansvaret och fler män som avslutat en åtgärd under 2022/2023.

Andelen av ungdomarna som exempelvis börjar studera eller arbeta efter en avslutad åtgärd skiljer sig åt mellan ungdomar som deltagit i olika typer av åtgärder. Diagram 9 visar fördelningen av sysselsättning efter åtgärd bland de ungdomar som deltagit i samtalsbaserade åtgärder, det vill säga enstaka samtal, regelbundna samtal eller studie- och yrkesvägledning. Dessa är de mest vanligt förekommande åtgärder. Mer än hälften av de ungdomar som deltar i åtgärder hade senast deltagit i en samtalsbaserad åtgärd, vilket visades i diagram 7. Diagram 10 visar samma fördelning bland de ungdomar som deltagit i åtgärder med studieinnehåll, det vill säga studier på grundläggande nivå inom kommunal vuxenutbildning, på grundläggande nivå på folkhögskola eller i andra typer av studier som inte är på gymnasienivå. Det bör noteras att den sysselsättning som redovisas i statistiken är den sysselsättning som registrerats i samband med att åtgärden avslutas. Det bör också noteras att de inrapporterade uppgifterna om en ungdoms sysselsättning efter avslutad åtgärd inte ska tolkas som en direkt konsekvens av den genomförda åtgärden.

Diagram 9. Andel (procent) med olika typer av sysselsättning (vertikala texten) efter att ha avslutat åtgärden enstaka samtal, regelbundna samtal eller studie- och yrkesvägledning. Perioden 2022/2023.

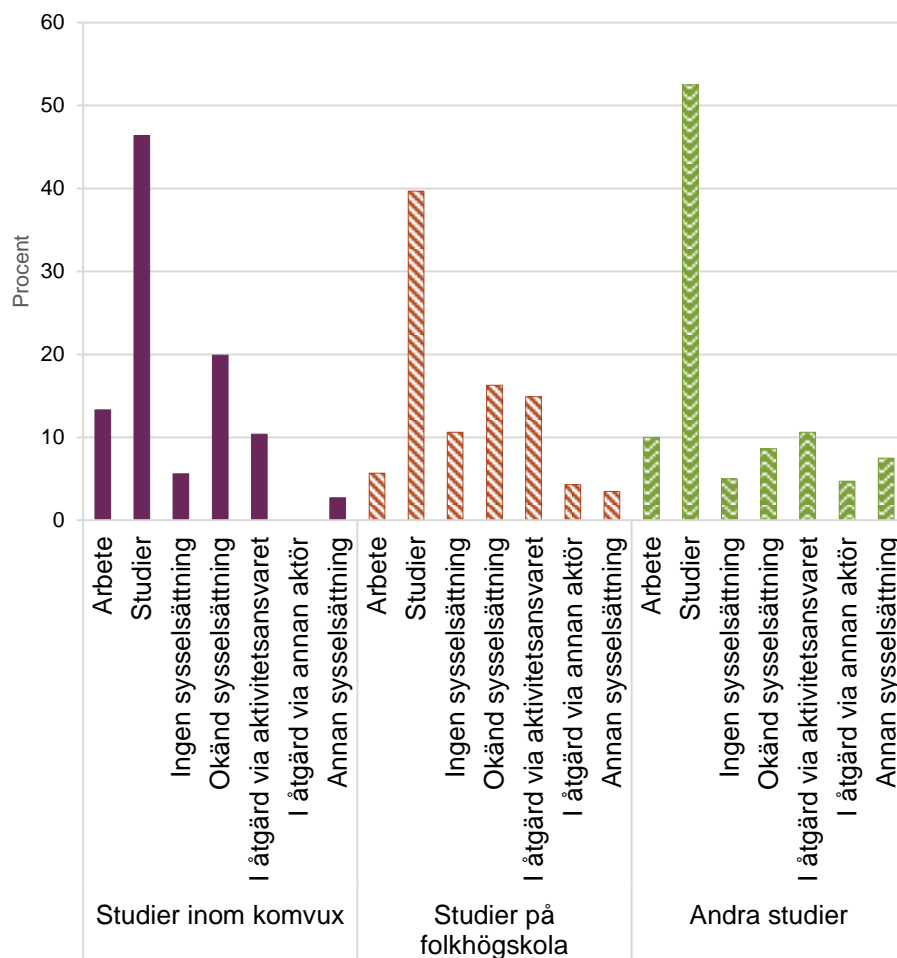

Antal ungdomar som avslutat enstaka samtal = 4 106
 Antal ungdomar som avslutat regelbundna samtal = 1 691
 Antal ungdomar som avslutat studie- och yrkesvägledning = 2 251

Källa: Gymnasieskolan, Kommunernas aktivitetsansvar, tabell 2E perioden 2022/2023.

Diagram 9 visar att för ungdomar som deltagit i ett enstaka samtal är det vanligast att de arbetar efter avslutad åtgärd, vilket gäller för 34,1 procent, och näst vanligast är att de börjar studera. Bland de ungdomar som avslutat en serie av regelbundna samtal är det 31,1 procent som börjar studera direkt efter åtgärden. För ungdomar som haft samtal med en studie- och yrkesvägledare är andelen som studerar högre, 40,2 procent. Bryter man ner dessa uppgifter ytterligare är det ungefär 20 procent som återupptar eller påbörjar studier efter både regelbundna samtal och efter studie- och yrkesvägledning.

Diagram 10. Andel (procent) med olika typer av sysselsättning (vertikala texten) efter att ha avslutat åtgärden studier inom kommunal vuxenutbildning, studier på folkhögskola eller avslutat andra studier. Perioden 2022/2023.

Antal ungdomar som avslutat studier inom kommunal vuxenutbildning = 518

Antal ungdomar som avslutat studier på folkhögskola = 141

Antal ungdomar som avslutat andra studier = 360

Källa: Gymnasieskolan, Kommunernas aktivitetsansvar, tabell 2E perioden 2022/2023.

Om studier på grundläggande nivå, inom kommunal vuxenutbildning eller på folkhögskola, ingår i kommunens individuella planering för en ungdom i aktivitetsansvaret kan det rapporteras som åtgärd. Diagram 10 visar att av de ungdomar som avslutat åtgärder med studieinnehåll börjar mer än 40 procent studera efteråt. Särskilt hög är andelen bland ungdomar från åtgärden Andra studier. Andra studier kan exempelvis innebära ”prova på” kurser i gymnasieskolan och vid en närmare uppdelning är det 26 procent av ungdomarna i denna grupp som återupptar eller påbörjar gymnasiestudier. Antalet ungdomar med de tre studieåtgärderna i diagram 10 är dock relativt litet, drygt 1 000 ungdomar.

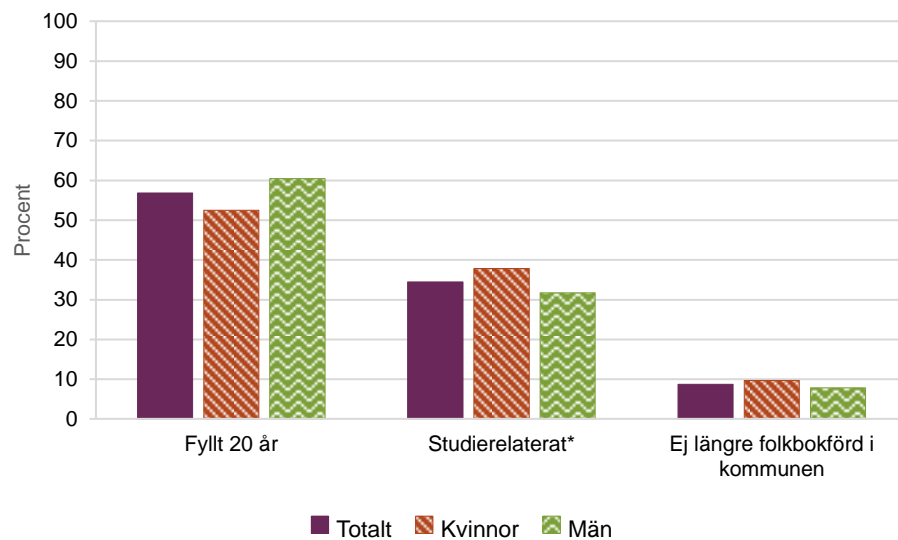
Studier som sysselsättning efter avslutad åtgärd är mindre vanligt efter åtgärder som har ett tydligare arbetsmarknadsinnehåll, som förmedling av arbete, subventionerad anställning eller praktik. Efter dessa åtgärder är det mer vanligt förekommande att ungdomen arbetar. Åtgärderna stöd i kontakt med

myndigheter, studiebesök, friskvårds- och kulturaktiviteter eller övriga åtgärder följs oftare av ytterligare åtgärder inom aktivitetsansvaret

Avregistrering från aktivitetsansvaret

När ungdomarna inte längre omfattas av aktivitetsansvaret ska kommunen avregistrera dem. I diagram 11 redovisas anledningen till avregistreringen.

Diagram 11. Andel (procent) av de ungdomar som avregistrerats från aktivitetsansvaret, uppdelat på anledning till att de inte längre är omfattade, för samtliga inrapporterade ungdomar och fördelat på kön. Perioden 2022/2023.

*Studierelaterade avskrivningar innefattar avskrivning på grund av ungdomen påbörjat eller återupptagit studier på nationellt program eller motsvarande, studier på introduktionsprogram, eller att ungdomen fullföljt tidigare studier och fått ett examensbevis.

Källa: Gymnasieskolan, Kommunernas aktivitetsansvar, tabell 5E perioden 2022/2023.

Under perioden 2022/2023 avregistrerades 33 900 ungdomar från aktivitetsansvaret, vilket motsvarar drygt hälften av de inrapporterade ungdomarna. De flesta avregistreringar orsakades av att ungdomen hade fyllt 20 år. Ungefär 35 procent hade påbörjat eller fullföljt en utbildning och 9 procent var inte längre folkbokförda i kommunen.

Det är vanligare bland kvinnor än bland män att avregistreras från aktivitetsansvaret på grund av studier och det gäller både påbörjade och fullföljda studier. Antalet män och kvinnor som avregistreras på grund av studier är dock lika stort, drygt 5 800.

Uppföljning över tid av ungdomarna i aktivitetsansvaret

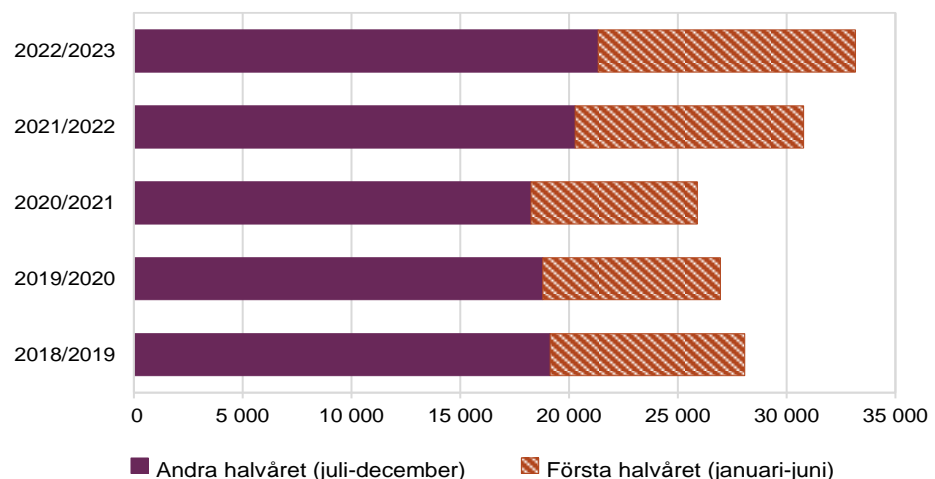
För att följa upp utvecklingen över tid har Skolverket tagit fram uppgifter för samtliga perioder från 2018/2019 till 2022/2023.¹⁵ Uppgifterna gäller ungdomar som registrerades i aktivitetsansvaret vid ett av inrapporteringsstillfällena under denna femårsperiod och som inte har några inrapporterade registreringar i aktivitetsansvaret före detta första registreringstillfälle. Dessa ungdomar har sedan följts till och med första halvåret 2023.

Ungdomar registrerade i aktivitetsansvaret för första gången

Uppföljningen visar att den genomsnittlige ungdomen som registreras i aktivitetsansvaret för första gången är 17,5 år gammal vilket är drygt ett år efter fullgjord skolplikt. Genomsnittsåldern har inte förändrats under femårsperioden.

I diagram 12 redovisas hur många ungdomar som registrerats för första gången under femårsperioden, uppdelat på om registreringen skedde under första eller andra halvåret.

Diagram 12. Antal ungdomar som registreras i aktivitetsansvaret för första gången, per halvår 2018/2019 till och med 2022/2023.¹

¹ För periodindelningarna avser andra halvåret juli – december under det första angivna året och första halvåret avser januari – juni under det andra angivna året. Exempelvis, för perioden 2022/2023, avser andra halvåret juli – december 2022 och första halvåret avser januari – juni 2023.

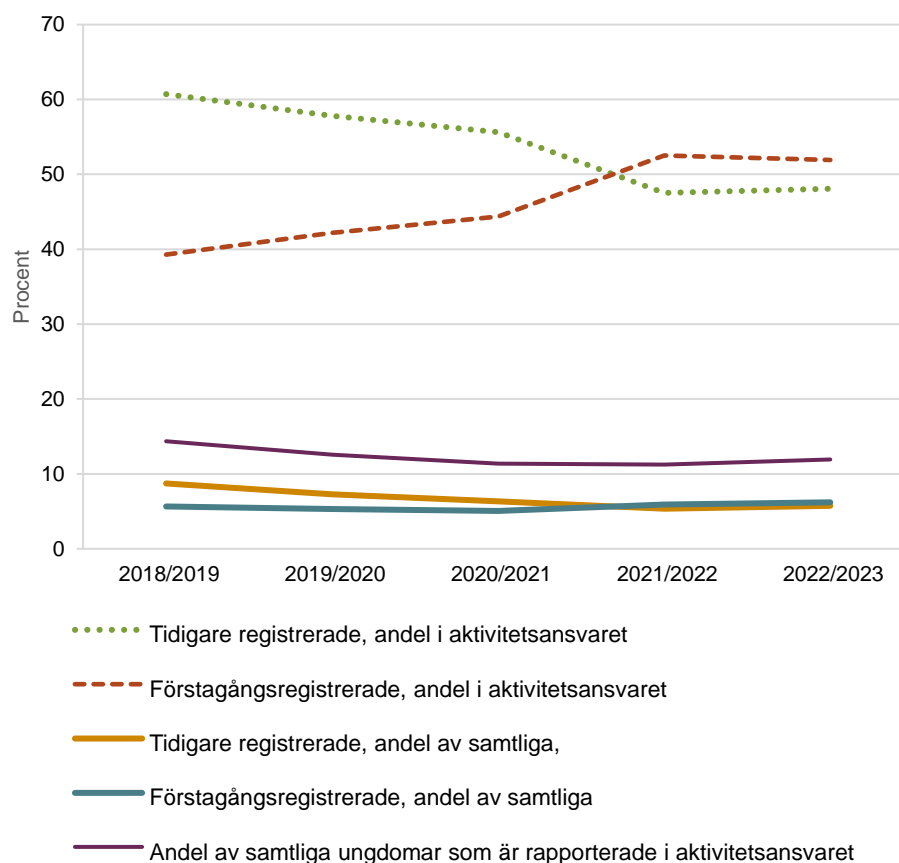
Källa: Gymnasieskolan, Kommunernas aktivitetsansvar, tabell 3B första halvåret 2023.

¹⁵ Inför andra halvåret 2018 infördes förändringar i målgruppen för aktivitetsansvaret. De huvudsakliga förändringarna var att ungdomar som går ett introduktionsprogram inte längre omfattas av aktivitetsansvaret, samt att ungdomar som folkbokförts vid en ålder då de inte har skolplikt och uppfyller övriga kriterier ska omfattas. För att få en uppföljning som inte innehåller ett tidsseriebrott inkluderas endast perioderna efter att denna förändring trätt i kraft.

Som diagram 12 visar har antalet förstagångsregistrerade ökat under femårsperioden. Drygt 33 100 ungdomar registrerades första gången 2022/2023, varav nästan två tredjedelar under andra halvåret 2022. Samtidigt har det totala antalet ungdomar som inrapporterats som omfattade av aktivitetsansvaret minskat, från 71 400 under 2018/2019 till 63 800 under 2022/2023.

Diagram 13 visar andelen av samtliga ungdomar i jämförelsekohorten som inrapporterats i aktivitetsansvaret under uppföljningsperioden samt hur stor procentandel av de inrapporterade ungdomarna som registreras för första gången respektive som varit inrapporterade tidigare. I diagrammet redovisas andelen förstagångsregistrerade både i förhållande till samtliga ungdomar i åldrarna 16 till 19 år (heldragna linjer) och i förhållande till antalet ungdomar som omfattas av aktivitetsansvaret (streckade linjer).

Diagram 13. Andelen (procent) av samtliga ungdomar i jämförelsekohorten (heldragna linjer) som är förstagångsregistrerade¹ och som tidigare varit registrerade² i aktivitetsansvaret. Samt andelen förstagångs- och tidigare registrerade av ungdomarna i aktivitetsansvaret (streckade linjer).

¹ Ungdomar som registrerats i aktivitetsansvaret under den aktuella perioden och som varken förekommer i tidigare inrapportering till Skolverket eller har registreringar vars datum är innan den aktuella perioden.

² Ungdomar som registrerats i aktivitetsansvaret under den aktuella perioden som också förekommit i tidigare inrapportering till Skolverket eller som har registreringar vars datum är innan den aktuella perioden.

Källa: Specialbearbetning av registerdata.

Andelen av jämförelsekohorten (heldragna linjer i diagram 13) som rapporterats inom aktivitetsansvaret har minskat. 2018/2019 inrapporterades 14,3 procent av alla ungdomar i åldersgruppen och under 2022/2023 var andelen 11,9 procent. Andelen har dock ökat något under den senare delen av uppföljningsperioden och det är inte möjligt att avgöra om den lägsta uppmätta andelen, under 2020/2021, delvis är relaterad till corona-pandemin. Andelen av samtliga ungdomar som registrerades för första gången har legat på mellan 5 och 6 procent under hela uppföljningsperioden. Däremot har andelen av ungdomarna som tidigare varit registrerade i aktivitetsansvaret minskat. 2018/2019 gällde det 8,7 procent av samtliga ungdomar. Andelen har sedan minskat under uppföljningsperioden och både 2021/2022 och 2022/2023 var andelen tidigare registrerade ungdomar (5,3 procent respektive 5,7 procent) lägre än andelen förstagångsregistrerade (5,9 procent respektive 6,2 procent).

Detta avspeglas också i fördelningen bland de ungdomar som är omfattade av aktivitetsansvaret (streckade linjer i diagram 13). 2021/2022 var det för första gången mer än hälften av de omfattade ungdomarna som var förstagångsregistrerade och därmed var det färre än hälften som utgjordes av ungdomar som var fortsatt registrerade sedan tidigare perioder eller som återkommit till aktivitetsansvaret. Detta förhållande kvarstår 2022/2023. Det är inte möjligt att uttala sig med säkerhet om vad denna förändring i fördelningen beror på men en tolkning är att kommunerna har bibehållit samma förmåga att identifiera de ungdomar som för första gången blir aktuella för aktivitetsansvaret samtidigt som ungdomar som avregistrerats i mindre utsträckning än tidigare har behov av att återregistreras.

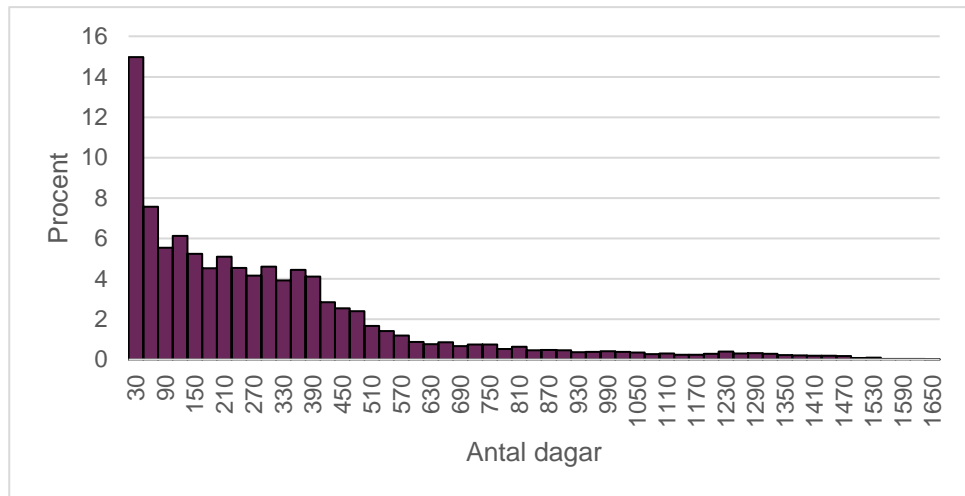
Antal dagar i aktivitetsansvaret

Diagram 14 visar hur många dagar ungdomarna varit inskrivna i aktivitetsansvaret, för de ungdomar som förstagångsregistrerades under perioden 2018/2019.

De yngsta ungdomar som förstagångsregistrerades 2018/2019 var födda 2002. Efter 2022/2023 kan dessa ungdomar inte längre omfattas av aktivitetsansvaret, eftersom de har fyllt 20 år, och diagram 14 visar därmed det slutliga antalet dagar i aktivitetsansvaret¹⁶. Alla dagar då ungdomarna varit omfattade är inkluderade och antalet dagar kan omfatta flera inskrivningsperioder i det fall en ungdom som avskrivits återkommit till aktivitetsansvaret. Cirka 500 ungdomar har exkluderats från diagram 14 eftersom det saknats tillförlitlig information i inrapporteringen, till exempel om individen hade fler inrapporterade avregistreringar än registreringar.

¹⁶ Vid inrapporteringen första halvåret 2019 inrapporterades 187 ungdomar födda 2003. Dessa ungdomar är inkluderade i diagram 14 och för dem finns möjlighet för ytterligare dagar i aktivitetsansvaret vid inrapporteringstillfället för andra halvåret 2023.

Diagram 14. Andel (procent) av ungdomar som förstagsregistrerades 2018/2019 efter sammanlagt antal dagar de varit registrerade i aktivitetsansvaret under perioden 2018/2019 till 2022/2023.

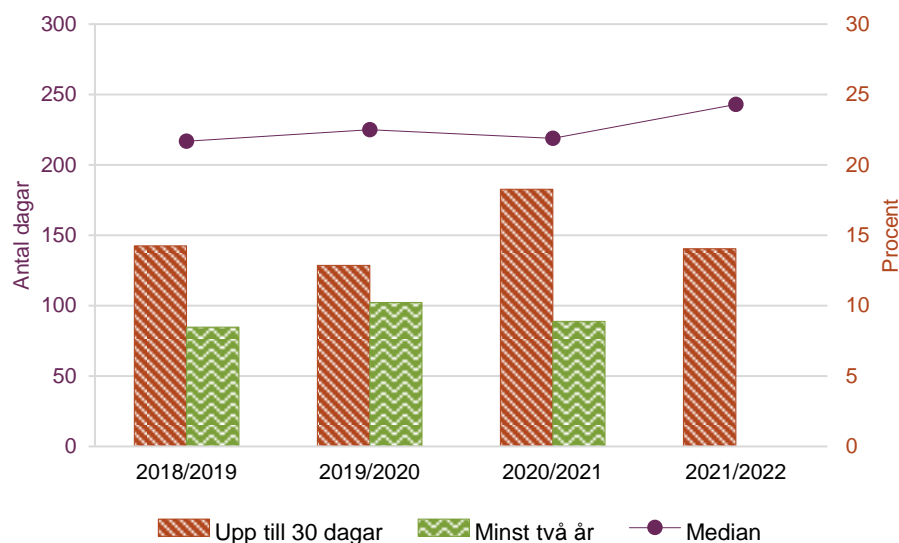
Varje stapel i diagrammet representerar 30 dagar.

Källa: Specialbearbetning av registerdata.

Diagram 14 visar att 15 procent av de ungdomar som för första gången registrerades i aktivitetsansvaret 2018/2019 endast har omfattats en kortare period, 1–30 dagar. Drygt 78 procent av de ungdomar som har omfattats 1–30 dagar har gjort en studierelaterad avregistrering och detta kan typiskt sett handla om ungdomar som gjort ett byte av gymnasieskola och därför stått utan gymnasieplacering under ett fåtal dagar. Enligt skollagen omfattas dessa ungdomar av aktivitetsansvaret så länge de inte har en registrerad skolplacering. I diagram 14 visas antalet dagar i steg om 30 dagar och efter den stora grupp som omfattats 1–30 dagar minskar andelen ungdomar successivt. Medianvärdet är 217 dagar vilket innebär att hälften av ungdomarna som registrerades för första gången 2018/2019 hade varit omfattade av aktivitetsansvaret i mindre än 7 månader vid slutet av första halvåret 2023. Av de förstagsregistrerade 2018/2019 hade 8,5 procent omfattats i minst 2 år. Denna grupp består till lika delar av ungdomar som återkommit till aktivitetsansvaret flera gånger under uppföljningsperioden och ungdomar som omfattades under en sammanhållen period som varat minst två år.

Diagram 15 visar det antal dagar i aktivitetsansvaret som totalt finns registrerade för ungdomarna som förstagsregistrerats under uppföljningsperioden, vid senaste inrapporteringstillfället första halvåret 2023. Diagrammet visar medianvärde för antal registrerade dagar (läses på vänster axel i diagrammet) samt andelen av ungdomarna som varit omfattade i upp till 30 dagar respektive i minst två år (läses på höger axel i diagrammet).

Diagram 15. Medianvärdet för antal dagar en ungdom varit registrerad i aktivitetsansvaret (läses på vänster axel) samt andel av ungdomarna som varit registrerade i upp till 30 dagar respektive minst två år (läses på höger axel). Förstagångsregistrerade ungdomar, perioden 2018/2019 till 2022/2023.¹

Antal dagar beräknat inklusive alla inrapporterade uppgifter t o m första halvåret 2023.

¹ Det är inte möjligt att beräkna det slutgiltiga antalet dagar i aktivitetsansvaret för gruppen ungdomar som förstagsregistrerats senare än 2018/2019. Alla dessa ungdomar har inte ännu fyllt 20 år och kan komma att få fler registrerade dagar.

Källa: Gymnasieskolan, Kommunernas aktivitetsansvar, tabell 3A perioden 2018/2019 till 2022/2023.

I likhet med ungdomar som registrerades första gången under perioden 2018/2019 är medianvärdet för perioden 2019/2020 och 2020/2021 runt 220 dagar. Runt 13–14 procent av de som förstagsregistrerades någon gång under perioderna 2018/2019 till 2021/2022 har, hittills, varit omfattade i upp till 30 dagar men andelen var något högre, 18 procent, bland de ungdomar som förstagsregistrerades 2020/2021. Det är något fler av ungdomarna som registrerades 2019/2020 som varit omfattade i minst två år, jämfört med dem som förstagsregistrerades vid de andra tidpunkterna.

De ungdomar som förstagsregistrerades 2022/2023 visas inte i diagram 15. De har som mest kunnat vara omfattade av aktivitetsansvaret i ett år, från 1 juli 2022 till 30 juni 2023. Medianvärdet för antal registrerade dagar är därför avsevärt lägre, drygt 120 dagar, och det är mer än en fjärdedel som hade varit omfattade i högst 30 dagar vid utgången av första halvåret 2023. Dessa uppgifter kommer sannolikt att förändras vid framtida rapporteringar, då ytterligare uppgifter tillkommer om dessa ungdomar. Ungdomar som förstagsregistrerades 2021/2022 eller 2022/2023 har inte heller haft möjlighet att vara omfattade i två år¹⁷, vilket lämnar denna stapel tom för denna period.

¹⁷ Endast de ungdomar som förstagsregistrerades den 1 juli 2021 kan som mest ha varit omfattade i exakt två år vid utgången av första perioden 2023.

Kontakt och åtgärder under uppföljningsperioden

Tabell 8 visar hur stor andel av de ungdomar som förstagångsregistrerades vid de olika tidpunkterna som har haft minst ett kontakttillfälle med kommunen under uppföljningsperioden och hur stor andel av de ungdomar som kommunen haft kontakt med som också har deltagit i minst en åtgärd.

Tabell 8. Andel (procent) av förstagångsregistrerade ungdomar som har haft minst ett kontakttillfälle med kommunen. Andel (procent) av ungdomar med minst en kontakt som deltagit i åtgärder samt genomsnittligt antal åtgärder. Från 2018/2019 till 2022/2023.

	Antal förstagångsregistrerade	...av förstagångsregistrerade: Andel (procent) med minst en kontakt	...av förstagångsregistrerade med minst en kontakt: Andel (procent) som deltagit i åtgärd*	Genomsnitt (medelvärde) antal åtgärder*
2018/19	28 071	55,7	43,6	2,4
2019/20	26 964	57,2	44,8	2,4
2020/21	25 908	57,2	44,1	2,4
2021/22	30 787	60,4	43,8	2,2
2022/23	33 161	53,5	40,7	1,9

* Inkluderar samtliga påbörjade åtgärder under uppföljningsperioden.

Källa: Gymnasieskolan, Kommunernas aktivitetsansvar, tabell 3B och tabell 3C perioden 2022/2023.

För de ungdomar som förstagångsregistrerades 2018/2019 visar tabell 8 den slutliga andelen som kommunen har fått kontakt med, eller kännedom om sysselsättningen för, vid minst ett tillfälle under den tid de varit omfattade av aktivitetsansvaret. Samt den slutliga andelen av dessa ungdomar som har deltagit i åtgärder. För ungdomar som förstagångsregistrerades vid senare tidpunkter under uppföljningsperioden kan dessa andelar komma att öka vid framtida rapportering.

Andelen av de ungdomar som kommunen haft kontakt med eller kännedom om sysselsättningen för har ökat över tid, från drygt 55 procent bland de ungdomar som förstagångsregistrerades 2018/2019 till 60 procent bland dem som förstagångsregistrerades 2021/2022. Av de ungdomar som nyligen registrerats för första gången, det vill säga under perioden 2022/2023, har kommunerna hittills fått kontakt med nästan 54 procent. Andelen ungdomar som deltagit i minst en åtgärd, bland de ungdomar som haft kontakt med kommunen, har legat på runt 44 procent under hela uppföljningsperioden. För 2022/2023 är det 41 procent av ungdomarna som påbörjat minst en åtgärd och detta bör igen ses i förhållande till den kortare tid de varit aktuella för aktivitetsansvaret. De ungdomar som deltagit i åtgärder har, i genomsnitt, deltagit i lite mer än 2 åtgärder under den tid de varit omfattade av aktivitetsansvaret.

Statistikredovisningen på Skolverkets webbplats

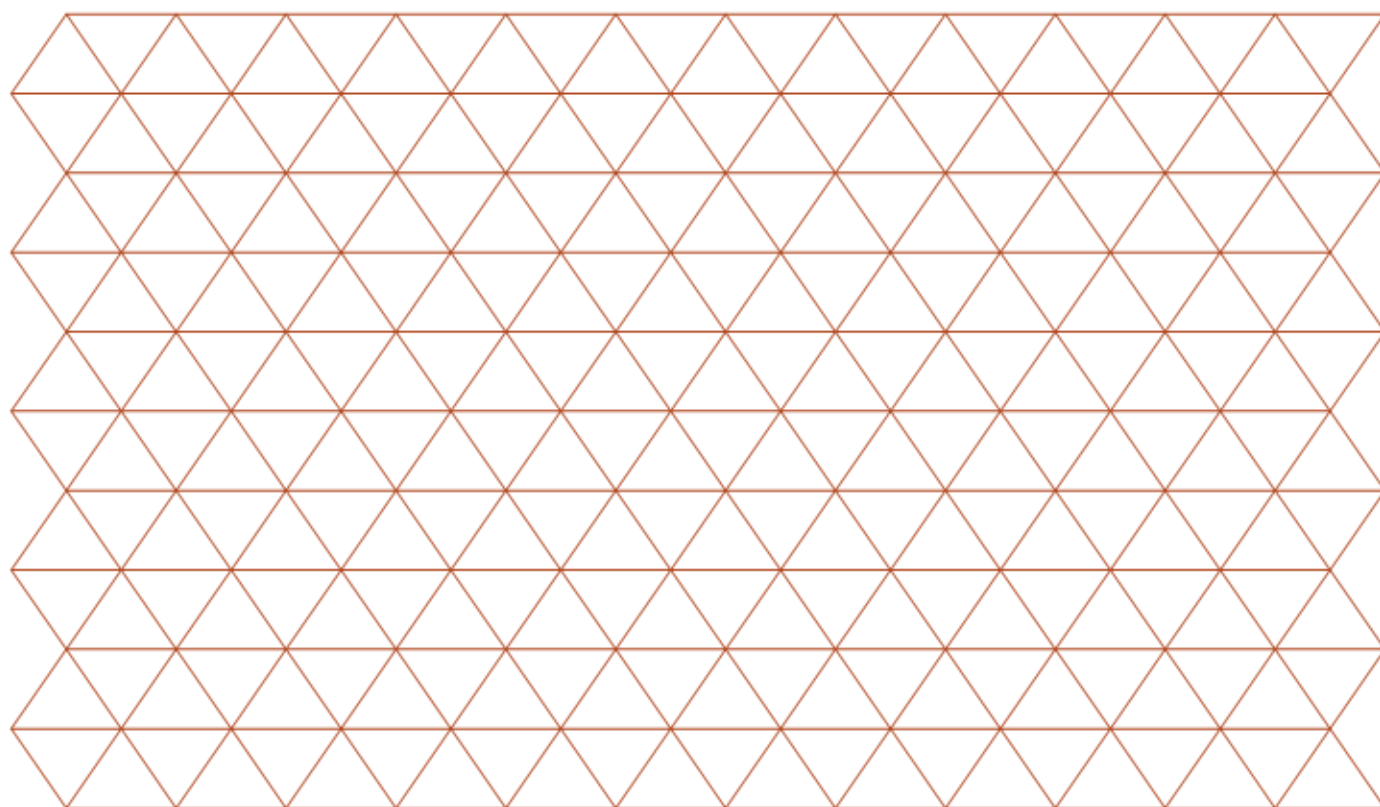
De tabeller som uppgifterna är hämtade från hittar du på Skolverkets webbplats.

www.skolverket.se/skolutveckling/statistik.

› Sök statistik › Sveriges officiella statistik › [skolform] › [statistikområde]
› [läsåår, termin, år] › [Tabell XX].

Utöver den statistik på riksnivå som presenteras i detta PM finns statistik på region- och kommunnivå.

På Skolverkets webbplats redovisas även statistik för tidigare perioder.

Skolverket

www.skolverket.se